

Brüssel, 23.3.2020
COM(2020) 119 final

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

**Ülevaade olukorrast seoses vastastikkuse põhimõtte kohaldamata jätmisega
viisapoliitika valdkonnas**

I. SISSEJUHATUS

12. aprillil 2016 esitas komisjon teatise „Ülevaade olukorrast ja võimalikud edasised sammud seoses vastastikkuse põhimõtte kohaldamata jätmisega teatavates kolmandates riikides viisapoliitika valdkonnas“¹. Teatises on märgitud, et komisjoni aktiivsel toetusel on lahendatud enamik vastastikkuse põhimõtte kohaldamata jätmise juhtumeid, millest on teatatud seoses kolmandate riikidega². Teatises on siiski meelde tuletatud, et kui asjaomane kolmas riik ei kaota viisanõuet 12. aprilliks 2016, on komisjon nõukogu 15. märtsi 2001. aasta määruse (EÜ) nr 539/2001 (mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrusega (EL) nr 1289/2013) alusel kohustatud võtma vastu delegeeritud õigusakti, millega peatatakse 12 kuuks viisavabaduse kohaldamine selle kolmanda riigi kodanike suhtes³. Määruse kohaselt peab komisjon arvesse võtma ka tagajärgi, mida viisavabaduse peatamine tooks kaasa ELi ja selle liikmesriikide välissuhetele⁴.

2016. aasta aprilli teatises hinnati viisavabaduse peatamise tagajärgi ning mõju ELi kodanikele ja äriühingutele ning asjaomaste kolmandate riikide kodanikele ning kutsuti Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles arutama, milline on kõige asjakohasem viis edasi liikuda. Komisjon esitas seejärel viis järeleteatist: juulis⁵ ja detsembris⁶ 2016, mais⁷ ja detsembris⁸ 2017 ning detsembris 2018⁹. Värskeimates, 2017. aasta detsembri ja 2018. aasta detsembri teatises vastastikkuse viisavabaduse kohta esitas komisjon ülevaate olukorrast ja edasised sammud seoses vastastikkuse põhimõtte kohaldamata jätmisega USAs (teatanud Bulgaaria, Horvaatia, Küpros, Poola ja Rumeenia), mis on ainus järelejäänud vastastikkuse põhimõtte kohaldamata jätmise juhtum.

Viimane teatis esitati Euroopa Parlamendi kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonile 15. jaanuaril 2019.

Selles teatises tehakse kokkuvõtte edusammudest, mida on USAGA vastastikkuse viisavabaduse saavutamise suunas tehtud alates 2018. aasta detsembrist, ning eelkõige antakse ülevaade 2019. aasta novembris USA viisanõudest loobumise programmiga ühinenud Poola edusammudest.

¹ COM(2016) 221 final, 12. aprill 2016.

² 2014. aastal sai komisjon teated vastastikkuse põhimõtte kohaldamata jätmise kohta viielt liikmesriigilt: Bulgaaria, Horvaatia, Küpros, Poola ja Rumeenia. Need teated puudutasid Kanadat, Ameerika Ühendriike (USA), Austraaliat, Bruneid ja Jaapanit. Vastastikkuse põhimõtte kohaldamata jätmise juhtumid, mis olid seotud Kanada, Austraalia, Brunei ja Jaapaniga, lahendati kõik täieliku vastastikkuse viisavabaduse saavutamise kaudu.

³ Vt määruse artikli 1 lõige 4. See kohustus sisaldub nüüd Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määruse (EL) 2018/1806 (milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (ELT L 303, 28.11.2018, lk 39)) artiklis 7. Selle määrusega kodifitseeriti määrus (EÜ) nr 539/2001.

⁴ Vt nüüd määruse (EL) 2018/1806 artikkel 7.

⁵ COM(2016) 481 final, 12. juuli 2016.

⁶ COM(2016) 816 final, 21. detsember 2016.

⁷ COM(2017) 227 final, 2. mai 2017.

⁸ COM(2017) 813 final, 20. detsember 2017.

⁹ COM(2018) 855 final, 19. detsember 2018.

Käesolev teatis esitatakse ajal, mil üha rohkem riike on võtnud viisaga seotud meetmeid, et võidelda COVID-19 üleilmse pandeemia vastu. Kogu maailmas on praegu laialt levinud meetmed, millega ajutiselt piiratakse mittehädavajalikku reisimist. USAs hakkasid 13. märtsist 2020 kehtima ajutised reisipiirangud füüsiliselt Schengeni alal viibinud või seda viimase 14 päeva jooksul külastanud välismaalastele nende kodakondsusest olenemata¹⁰. Need piirangud laiendati 16. märtsil Iirimaaale ja Ühendkuningriigile¹¹. Need meetmed on seotud USAsse sisenemise piirangutega, mille aluseks on füüsiline kohalolek asjaomastes piirkondades, mitte reisijate kodakondsus, ning seetõttu ei ole need seotud vastastikuse viisavabadusega. Euroopa Liit on astunud sarnaseid samme, et piirata mittehädavajalikku reisimist kolmandatest riikidest ELi¹². Selle teatise puhul tuleb arvesse võtta praegust kiiresti muutuvat olukorda¹³.

Kuigi kogu maailmas on praegu viisapoliitika rakendamise seisukohast erakordne aeg, peab komisjon endiselt oluliseks anda käesolevas teatises aru aruandeperioodil, eelkõige 2019. aastal, enne COVID-19 üleilmse pandeemia puhkemist võetud meetmetest, mille eesmärk on saavutada kõigi liikmesriikide täielik vastastikune viisavabadus USAg. Neid jõupingutusi jätkatakse, kui praegune erakorraline olukord normaliseerub.

II. ARENG ARUANDEPERIOODIL

1. Poola lisamine USA viisanõudest loobumise programmi

Kui näib, et riik täidab kõiki viisanõudest loobumise programmi nõuded, võib USA välisministeerium ametlikult nimetada riigi viisanõudest loobumise programmi kandidaadiks. USA sisejulgeolekuministeerium teeb kõigepealt kindlaks riigi nõuetelevastavuse ja kontrollib, kas riigi lisamine viisanõudest loobumise programmi võib kahjustada USA huve, ning seejärel võib sisejulgeolekuminister lisada riigi viisanõudest loobumise programmi.

4. oktoobril 2019 nimetas USA välisministeerium Poola ametlikult viisanõudest loobumise programmi kandidaadiks. Pärast seda, kui USA sisejulgeolekuministeerium oli tõendanud, et Poola täidab vajalikke õiguslikke¹⁴ ja poliitilisi nõudeid, lisas ta Poola 6. novembril 2019 viisanõudest loobumise programmi. Alates 11. novembrist 2019 võivad Poola kodanikud ilma viisata USAsse reisida turismi või ettevõtluse eesmärgil kuni 90 päevaks.

Komisjon väljendab heameelt Poola lisamise üle viisanõudest loobumise programmi, mis on aktiivse diplomaatilise suhtluse ja kõigi osaliste tiheda koostöö tulemus. See meetod aitas

¹⁰ <https://www.dhs.gov/news/2020/03/11/homeland-security-acting-secretary-chad-f-wolf-s-statement-presidential-proclamation>

¹¹ <https://www.dhs.gov/news/2020/03/16/departments-homeland-security-outlines-new-process-americans-returning-schengen-area>

¹² COM(2020) 115 final, 16. märts 2020.

¹³ 19. märtsil esitas USA kogu maailma puudutava kõige kõrgema ehk neljanda tasandi tervisehoiatuse, milles soovatakse mitte reisida. Seetõttu on USA tavapärased viisateenused kogu maailmas ajutiselt peatatud.

¹⁴ Poola puhul langes viisa andmisest keeldumise määr 2019. eelarveaastal 3,99 %-lt 2,76 %-le, jäädes allapoole seadusega ettenähtud 3 % künnist. Nagu nõutud, allkirjastasid Poola ja USA raske kuritegevuse tõkestamise ja sellevastase võitluse lepingu 12. juunil 2019, tihendades seeläbi kahe riigi vahelist koostööd avaliku julgeoleku ja rände valdkonnas.

lahendada varasemaid vastastikkuse põhimõtte kohaldamata jätmise juhtumeid ning oli viljakas ka USA puhul. Tulemused näitavad, et selles valdkonnas on võimalik saavutada käegakatsutavat edu tänu järjepidevale tegevusele ja diplomaatilistele kontaktidele.

2. Ülevaade ELi ja USA vahelistest kontaktidest ja nendega seotud järelmeetmetest

Aruandeperioodil toimus ELi ja USA vaheline suhtlus poliitika- ja tehnilistel teemadel väga aktiivne. Komisjon ei jätnud kasutamata ühtegi võimalust tuletada USA-le meelde vajadust teha asjaomaste liikmesriikidega täiendavat koostööd ja kiiremaid edusamme täieliku vastastikkuse viisavabaduse saavutamiseks. Komisjon kutsus asjaomaste liikmesriikidega koordineerides kõiki osalisi uuesti üles pingutama selle nimel, et praegune tegevus viiks intensiivsemate ja konkreetsemate meetmeteni, tuginedes objektiivsetele kriteeriumidele.

Sellela seoses arutati vastastikust viisavabadust kõigil aruandeperioodil ELi ja USA vahel toimunud selleteemalistel ametlikel kohtumistel, eelkõige kõrgel poliitilisel tasandil ELi ja USA justiits- ja siseministrite kaks korda aastas toimuvatel kohtumistel: 2019. aasta mais Bukarestis ja 2019. aasta detsembris Washingtonis. Küsimust arutati ELi ja USA justiits- ja siseküsimuste kõrgemate ametnike kaks korda aastas toimuvatel kohtumistel – 2019. aasta veebruaris Bukarestis, 2019. aasta septembris Brüsselis ja 2020. aasta märtsis Rovinjis – põhjalikult ka tehnilisel tasandil. Neid küsimusi arutati ka 2019. aasta mais Washingtonis ja 2019. aasta novembris Brüsselis toimunud kolmepoolsetel (komisjoni, USA ja asjaomaste liikmesriikide vahelistel) kohtumistel.

Kolmepoolne kohtumine Washingtonis (mai 2019)

2019. aasta mais toimus Washingtonis konstruktiivses õhkkonnas tippjuhtide kolmepoolne kohtumine. See oli juba teine USA algatusel Washingtonis korraldatud kolmepoolne kohtumine, millel EL meelsasti osales, sest see andis võimaluse luua täiendavaid kontakte mitmesuguste USA ja teiste koostööpartneritega. Komisjon selgitas poliitilist konteksti, mis oli sel ajal seotud lähenevate Euroopa Parlamendi valimistega, ja vajadust kiiresti edasi liikuda. Kohtumisel käsitleti viisanõudest loobumise programmi tehnilisi nõudeid ning täieliku vastastikkuse viisavabaduse saavutamise poliitilist tähtsust.

Kooskõlas kohustusega anda asjaomastele liikmesriikidele konkreetsemaid suuniseid esitas USA üksikasjaliku küsimustiku¹⁵ (mille töötas välja sisejulgeolekuministeerium), et viisanõudest loobumise programmi tehnilised julgeolekunõuded läbipaistvamalt kaardistada. Võrreldes enesehindamismatriksiga, mis oli 2018. aastal asjaomastele liikmesriikidele esitatud viisanõudest loobumise programmi põhinõuete täitmise jälgimiseks, peaks selline küsimustik andma nendest nõuetest palju põhjalikuma ülevaate. Kuna kõik olid nõus, et küsimustik tagab viisanõudest loobumise programmi julgeolekunõuete kõigi aspektide suurema läbipaistvuse ja selguse, lepiti kokku, et asjaomased liikmesriigid esitavad küsimustiku vastused kokkulepitud tähtjaks. Järgmise sammuna oli USA-l kavas küsimustiku vastuste hindamine, et teha kindlaks võimalikud valdkonnad, kus tuleks viisanõudest loobumise programmi nõuete täitmiseks veel tööd teha. Jätkuarutelu kavandati

¹⁵ Küsimustikku kavatseti kasutada ka selleks, et jälgida, kuidas kõik viisanõudest loobumise programmi liikmed programmi nõudeid täidavad. USA kontrollib korrapäraselt, et viisanõudest loobumise programmi liikmed jätkavad programmi nõuete täitmist.

järgmise, 2019. aasta novembri kolmepoolse kohtumise ajaks, et nendes valdkondades meetmeid võtta.

Kolmepoolsel kohtumisel tõdesid osalejad, et küsimustik ei hõlma viisa andmisest keeldumise määra, kuigi see on enamiku asjaomaste liikmesriikide jaoks üks peamisi viisanõudest loobumise programmiga ühinemise õiguslikke takistusi. USA selgitas, et nad suhtlevad asjaomaste liikmesriikidega nende pealinnades asuvate USA saatkondade konsulaarosakondade kaudu. Konsulaarosakonnad teevad koostööd kohalike ametiasutustega, et vähendada viisa andmisest keeldumise määra, tagades samal ajal USA konsulaarametnike sõltumatuse viisataotluste rahuldamise kohta otsuste tegemisel. Tunnustades käimasolevat konsulaarkoostööd ja tunnistades vajadust tagada USA konsulaartöötajate sõltumatus viisaotsuste tegemisel, kutsusid komisjon ja asjaomased liikmesriigid USAd veel kord üles esitama viisa andmisest keeldumise määrade üksikasjaliku jaotuse. Selline jaotus koos näitajatega konkreetsete asukohtade või suundumuste kohta peamistes konsulaatides, kus viisa andmisest keeldumise määr on kõrge, aitaks liikmesriikidel oma teavituskampaaniaid paremini suunata ja viisa andmisest keeldumise määra veelgi vähendada.

Sidusrühmadega, sealhulgas kongressi töötajatega, korraldati ka lisakohtumisi, et suurendada teadlikkust vastastikuse viisavabaduse küsimusest ja meetmetest, mida EL on võtnud ELi välispiiride ja sisejulgeoleku tugevdamiseks. Nagu USA koostööpartnerid selgitasid, peavad Ameerika Ühendriigid viisanõudest loobumise programmi mitte ainult reisimise lihtsustamise programmiks, vaid ka julgeolekuprogrammiks. EL juhtis USA tähelepanu sellele, et viisanõudest loobumise programmi laiendamine kõigile ELi liikmesriikidele oleks USA-le julgeoleku seisukohast kasulik.

ELi ning USA justiits- ja siseministrite kohtumine Bukarestis (juuni 2019)

Bukarestis 19. juunil 2019 toimunud ELi ja USA justiits- ja siseministrite kohtumisel kordasid nii ELi nõukogu eesistujariik Rumeenia kui ka komisjon, et viisanõudest loobumise programmi on vaja kiiresti laiendada kõigile ELi liikmesriikidele. Kohtumisel võeti teadmiseks tehtud edusammud ja 2019. aasta mais toimunud kolmepoolsel kohtumisel kokku lepitud protsess ja kiideti heaks edasine kava võtta uute arutelude aluseks liikmesriikidelt küsimustikule saadavate vastuste USA-poolse hindamise tulemused ning jõuda konkreetsete meetmeteni. Mõlemad osalised võtsid kohustuse nende põhimõtete alusel edasi töötada ja anda tehtud edusammudest aru poliitilisel tasandil.

Samuti tunnistati, et mitmed viisanõudest loobumise programmi nõuded kuuluvad USA ja konkreetsete liikmesriikide vahelise kahepoolse koostöö valdkonda. Seetõttu jätkub töö samal ajal nii kahepoolsetel tasandil kui ka kolmepoolsetel kohtumistel, kuhu on kaasatud komisjon.

Ministrite kohtumise järel tehtud ühisavalduses¹⁶ märgiti, et EL ja USA on ühel meelel selles, kui oluline on liikuda edasi vastastikuse viisavabaduse suunas mõlema osalise õigusraamistikku järgides. Selles väljendati ka heameelt edu üle, mida asjaomased liikmesriigid olid viisanõudest loobumise programmi nõuete täitmisel saavutanud ja mis võimaldas kaaluda nende lisamist programmi.

¹⁶ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/06/19/joint-eu-u-s-statement-following-the-eu-u-s-justice-and-home-affairs-ministerial-meeting/>

Kolmepoolne kohtumine Brüsselis (november 2019)

Brüsselis 13. novembril 2019 toimunud kolmepoolsel kohtumisel esitati ülevaade Poola ühinemisest USA viisanõudest loobumise programmiga. Poola esindajaid julgustati jagama ülejäänud asjaomastele liikmesriikidele oma kogemusi seoses eduka lähenemisviisiga viisanõudest loobumise programmi nõuete täitmisel.

Nii USA kui ka komisjon võtsid kohustuse jätkata tööd ülejäänud nelja asjaomase liikmesriigiga. Aruteludes keskenduti kohandatud töökavadele, mille USA ametiasutused olid esitanud kõigile neljale asjaomasele liikmesriigile neilt USA üksikasjalikule küsimustikule saadud vastuste põhjal. Töökavad sisaldasid meetmeid viisanõudest loobumise programmi julgeolekunõuete täitmiseks. Kuigi kõik neli asjaomast liikmesriiki ja komisjon väljendasid töökavade üle heameelt, sest need muutsid protsessi läbipaistvamaks, arvasid liikmesriigid, et esitada tuleks ka meetmete võtmise ajakavad. Kõik neli asjaomast liikmesriiki kohustusid töötama töökavade alusel, esitama USA-le lisateavet ja alustama pidevat dialoogi neile esitatud töökavas soovitatud meetmete üle. Komisjon tegi ettepaneku, et järgmisel kolmepoolsel kohtumisel tuleks esitada edusammude kokkuvõte.

ELi ning USA justiits- ja siseministrite kohtumine Washingtonis (detsember 2019)

Washingtonis 11. detsembril 2019 toimunud ELi ja USA justiits- ja siseministrite kohtumisel kordasid nii ELi nõukogu eesistujariik Soome kui ka komisjon, et USAga täieliku vastastikuse viisavabaduse saavutamine on oluline. Poola lisamist viisanõudest loobumise programmi peeti märkimisväärseks edusammuks, kuid rõhutati, et viisanõudest loobumise saavutamine nelja ülejäänud liikmesriigi puhul on endiselt esmatähtis.

Nende liikmesriikide jaoks USA poolt välja töötatud kohandatud töökavasid peeti heaks arenguks, kuna need pakkusid viisanõudest loobumise programmi julgeolekunõuete täitmiseks nii vajalikku selgust ja konkreetseid suuniseid

Ülejäänud nelja liikmesriigi töökavade puhul tehtud edusammudest võiks teha kokkuvõtte järgmisel, 2020. aasta kevadel toimuval kolmepoolsel kohtumisel¹⁷ ning 2020. aasta mais Horvaatias toimuval ministrite kohtumisel.

Ministrite kohtumise järel tehtud ühisavalduses¹⁸ märkisid Euroopa Liit ja USA, et Poola lisamine viisanõudest loobumise programmi on tervitatav, ning rõhutasid, et see on märk kolmepoolse protsessi kasulikkusest ja vastastikuse viisavabaduse nimel tegutsemisel saavutatud julgustavast edust nelja ülejäänud liikmesriigi puhul kooskõlas iga riigi õigusraamistikuga. Mõlemad osalised kohustusid jätkama koostööd asjakohastes raamistikes, et toetada ülejäänud nelja asjaomase ELi liikmesriigi jõupingutusi viisanõudest loobumise programmi nõuete täitmisel.

3. USA viisanõudest loobumise programm – nõuded ja areng

¹⁷ Kohtumiste toimumisajad on esialgsed, võttes arvesse maailmas praegu seoses COVID-19 üleilmse pandeemiaga valitsevat erakorralist olukorda.

¹⁸ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/12/11/joint-eu-us-statement-following-the-eu-us-justice-and-home-affairs-ministerial-meeting/>

Käesolevas teatises kirjeldatakse kõige olulisemat arengut seoses USA viisanõudest loobumise programmi nõuetega ning antakse ülevaade tulemustest, mida asjaomased liikmesriigid on aruandeperioodil nende nõuete täitmisel saavutanud.

Viisa andmisest keeldumise määr

Vastavalt USA õigusnormidele, mis on sätestatud USA sisserände ja kodakondsuse seaduses, peab viisanõudest loobumise programmis osaleda soovivate riikide puhul viisa (välja arvatud sisserändaja viisa) andmisest keeldumise aastamäär olema alla 3 % või kahe aasta keskmine määr alla 2 %. 2019. eelarveaasta viisa andmisest keeldumise statistika kohaselt ületab viisa andmisest keeldumise määr neljast asjaomasest liikmesriigist kolmes endiselt nõutavat 3 % künnist (Bulgaarias 9,75 %, Horvaatias 4,02 % ja Rumeenias 9,11 %). Siiski võib täheldada, et üldiselt on tehtud edusamme ja viimastel aastatel on see määr näidanud üldist langustrendi.

Horvaatias langes keeldumise määr 5,92 %-lt (2018. aastal) 4,02 %-le (2019. aastal), mis tähendab, et Horvaatia on jõudnud seadusega ettenähtud 3 % künnise lähedale.

Bulgaaria puhul on viisa andmisest keeldumise määr viimastel aastatel stabiilselt langenud: 17,3 %-lt 2015. aastal 16,9 %-le 2016. aastal, 14,97 %-le 2017. aastal, 11,32 %-le 2018. aastal ja 9,75 %-le 2019. aastal. Ka Rumeenias on see määr vähenenud: 11,76 %-lt 2017. aastal 10,44 %-le 2018. aastal ja 9,11 %-le 2019. aastal. Seega on keeldumise määr Bulgaaria ja Rumeenia puhul esimest korda väiksem kui 10 %. Küprose puhul jäi keeldumise määr alla 3 %: 2,78 %¹⁹.

Eelarveaasta lõpus avaldab USA viisa andmisest keeldumise määrad kõigi maailma riikide kohta²⁰. Muu kui sisserändaja viisa andmisest keeldumise määr ei ole siiski võrreldav näitaja nende riikide puhul, kelle kodanikud reisivad USAsse viisavabalt. Riikide puhul, kes on juba USA viisanõudest loobumise programmi liikmed, kohaldatakse viisanõuet ainult nende reisijate suhtes, kellel ei ole õigust taotleda viisat elektroonilise reisiloa taotlemise süsteemi (ESTA) kaudu.

Viisanõudest loobumise programmi julgeolekunõuded

Nagu varem tõdetud, peavad riigid, kes soovivad enda lisamist viisanõudest loobumise programmi, lisaks raske kuritegevuse tõkestamise ja sellevastase võitluse lepingu allkirjastamisele olema lepingu ka täielikult rakendanud – see nõue on üks USA sisejulgeolekuministeeriumi 2017. aasta sihipärastest muudatustest. Kõik asjaomased liikmesriigid on teinud tööd selle nõude täitmiseks. Bulgaaria, Horvaatia, Küpros ja Rumeenia on kõnealuse lepingu USAga juba allkirjastanud ja ratifitseerinud ning on jätkanud tööd selle täielikuks rakendamiseks²¹.

Pärast seda, kui ELi ja USA justiits- ja siseküsimuste ministrite kohtumisel 2019. aasta juunis kiideti edasised sammud poliitiliselt heaks, jätkus julgeolekunõuetega seotud töö USA

¹⁹ Kuigi Küpros juba täidab viisa andmisest keeldumise määra nõuet (3 %), teatas USA, et ta võtab tervikuna arvesse kõiki olulisi asjaolusid ja et saare lõhestatus kujutab endast erilist probleemi.

²⁰ Kättesaadav USA välisministeeriumi veebisaidil: <https://travel.state.gov/content/dam/visas/Statistics/Non-Immigrant-Statistics/RefusalRates/FY18.pdf>

²¹ Poola ja Ameerika Ühendriigid allkirjastasid raske kuritegevuse tõkestamise ja sellevastase võitluse lepingu 12. juunil 2019 ning on teinud selle täielikuks rakendamiseks tulemusrikast tööd.

küsimustiku (vt punkt II.2) ja iga asjaomase liikmesriigi jaoks eraldi kohandatud töökavade alusel. Järgmisel kolmepoolisel kohtumisel, mis peaks toimuma 2020. aasta kevadel (kui olukord võimaldab), keskendutakse töökavades kindlaks määratud meetmete tulemustele. Komisjon jätkab vajaduse korral selle protsessi koordineerimist ja toetamist tihedas koostöös asjaomaste liikmesriikidega.

Üldiselt näitab see, et üks liikmesriik ühines hiljuti USA viisanõudest loobumise programmiga ja et ülejäänud liikmesriikide puhul on käimas tulemustele suunatud protsess, seda, et kõigil neljal asjaomasel liikmesriigil on selge väljavaade jätkata edusammude tegemist objektiivsete nõuete alusel. Neljast liikmesriigist mõned näivad olevat nende nõuete täitmisele lähemal ja nende lisamist viisanõudest loobumise programmi kaalutakse, kuid vaatamata COVID-19 üleilmse pandeemia tõttu tekkinud erakorralisele olukorrale on neil kõigil selge väljavaade tulemusi saavutada.

III. JÄRGMINE ETAPP JA JÄRELDUSED

Komisjon kordab, et tal on kavas nelja asjaomast liikmesriiki aktiivselt toetada ja teha nendega tihedat koostööd, et aidata neil täita USA viisanõudest loobumise programmi nõuded. Kuigi enamik nõudeid kuuluvad USA ja iga asjaomase liikmesriigi kahepoolse koostöö alla, on vastastikkus ELi viisapoliitika aluspõhimõte, mis annab komisjonile õiguse protsessis pidevalt osaleda.

Edasine suhtlus (pärast selle taastumist) kõigil tasanditel, sealhulgas tehnilisel ja poliitilisel tasandil ning nii kolme- kui ka kahepoolses kontekstis, annab võimaluse edusammude tegemist endises tempos jätkata. Järgmine kolmepoolne kohtumine, mis peaks toimuma 2020. aasta kevadel (kui olukord võimaldab), peaks edendama USA poolt ülejäänud neljale liikmesriigile esitatud kohandatud töökavadel põhinevat tehnilist tööd, mis võimaldaks liikmesriikidel täita viisanõudest loobumise programmi julgeolekunõuded.

Järgmisel ELi ja USA justiits- ja siseministrite kohtumisel, mis peaks toimuma 2020. aasta mais (kui olukord võimaldab), saaks hinnata poliitilisel tasandil tehtud edusamme. Komisjoni jätkuv prioriteet on saavutada täielik vastastikune viisavabadus kõigile liikmesriikidele.

Niipea kui COVID-19 üleilmse pandeemia tõttu tekkinud erakorraline olukord normaliseerub, jätkab komisjon koostööd USA ja asjaomaste liikmesriikidega, et kiirendada täieliku vastastikuse viisavabaduse saavutamist. Praegust olukorda arvestades ning võttes eelkõige arvesse Poola lisamist USA viisanõudest loobumise programmi ja teiste asjaomaste liikmesriikide jätkuvaid edusamme, jääb komisjon oma seisukoha juurde, et koostöö ja ühised diplomaatilised kohustused, mille puhul komisjon teeb tihedat koostööd asjaomaste liikmesriikidega, on jätkuvalt kõige sobivam viis edasiliikumiseks.

Seepärast leiab komisjon praegu, et delegeeritud õigusakti vastuvõtmine USA kodanike viisanõudest vabastamise ajutiseks peatamiseks ei oleks praegu otstarbekas ega teeniks eesmärki saavutada viisavaba reisimine kõigi ELi kodanike jaoks.

Selles kontekstis on tähtis tagada, et ELil on selles olulises küsimuses ka edaspidi ühine seisukoht. Komisjon jätkab tihedat koostööd nii Euroopa Parlamendi kui ka nõukoguga, et saavutada täielik vastastikune viisavabadus, ning hoiab neid olukorra arenguga kursis.